

STADSARCHEOLOGIE GENT

Gent, Zwijnaerde Zwijntjesbos

12 maart 2021

Archeologienota met beperkte samenstelling

Projectcode 2019I363

DEEL 2 – VERSLAG VAN RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

Colofon

Stad Gent

Departement Stedelijke Ontwikkeling – Dienst Stadsarcheologie en Monumentenzorg Gent –Team Stadsarcheologie

Publicatiedatum

12 maart 2021

Contact

Gunter Stoops

Gunter.Stoops@stad.gent

Tel. 09/2665773

<https://stad.gent/nl/cultuur-sport-vrije-tijd/cultuur/stadsarcheologie>

Postadres

Stad Gent – Dienst Stadsarcheologie en Monumentenzorg Gent

Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent

Bezoekadres

Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge

Tel. 09 266 57 60

Inhoud

1. Colofon	4
2. Samenvatting	5
3. Beschrijvend deel	6
3.1. Administratieve gegevens / technische fiche	6
3.2. Juridische context	6
3.3. Onderzoekskader	7
3.4. Ruimtelijke situering	7
3.5. Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	10
3.6. Archeologisch potentieel	12
3.6.1. Methode en onderzoeksvragen	12
3.6.2. Fysisch geografische situatie	12
3.6.3. Bekende archeologische vindplaatsen	13
3.6.4. Archeologische indicatoren	13
3.6.5. Verstoringshistoriek	13
3.7. Verantwoording nota met beperkte samenstelling met doorslaggevend aspect	14
3.8. Datering en interpretatie van onderzochte gebied	14
3.9. Gemotiveerde verwachting	18
3.10. Gemotiveerd advies voor maatregelen	19
4. Relevante bibliografie	20
5. Thesaurus	21

1. Colofon

Titel: Gent, Zwijnaarde Zwijntjesbos

Auteurs: Gunter Stoops

Projectnummer: 2019I363

Opdrachtgever: Stad Gent

Projectleiding: Stadsarcheologie Gent

Erkend archeoloog: Gunter Stoops, OE/ERK/Archeoloog/2015/00013

Datum: 8 maart - 12 maart 2021

Wettelijk depotnummer: D/2020/0341/28

Stad Gent – De Zwarte Doos – Dienst Stadsarcheologie en Monumentenzorg Gent

Dulle-Grietlaan 12

9050 Gentbrugge

09/2665760

stadsarcheologie@stad.gent

2. Samenvatting

Voor de opmaak van een aanvraag tot omgevingsvergunning voor de inrichting van het Zwijntjesbos, deel van de Groenpool Parkbos, dient een archeologienota opgemaakt te worden. De voorziene ingrepen omvatten de aanleg van een verhoogd pad, picknicktafels, banken, infoborden en zones met speeltuigen.

De aard van de geplande bodemingrepen en de aanwezige kennis over voormalige maisakkers, maakt duidelijk dat de vooropgestelde ingrepen, met grote waarschijnlijkheid geen impact hebben op het eventueel aanwezige bodempatrimonium en indien voorafgegaan door een archeologisch onderzoek, hoogstwaarschijnlijk geen kenniswinst zouden opleveren.

Voor het project Zwijntjesbos werd geopteerd om een archeologienota op te maken met een beperkte samenstelling. Deze beslissing werd genomen na een duidelijk afwegen van de mogelijke erfgoedwaarde. Alle gegevens werden ruimtelijk en inhoudelijk met elkaar geconfronteerd en ook in relatie tot de geplande werken afgewogen. Het resultaat hiervan is de keuze voor een archeologienota met beperkte samenstelling.

De drie vooropgestelde criteria werden duidelijk afgewogen:

1. er is met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig
2. de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, hebben met hoge waarschijnlijkheid geen impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed
3. een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie zal met hoge waarschijnlijkheid niet leiden tot kenniswinst.

Na afweging van alle gekende gegevens zoals onderzocht onder het punt 3.6 Archeologisch potentieel, kunnen we argumenteren dat de volgende vooropgestelde criteria aangehaald kunnen worden.

> Geen impact:

Het is duidelijk dat de voorgestelde ingrepen GEEN noemenswaardige impact zullen hebben op het eventueel aanwezige archeologisch bodempatrimonium.

> Geen kenniswinst:

Het is duidelijk dat een archeologisch onderzoek - gekoppeld aan de gegevens verzameld uit eerder wegtracé-onderzoek, de bodemkundige data, het historisch kaartmateriaal en de gekende sites via inventarissen - voorafgaand aan de ingreep met hoge waarschijnlijkheid tot GEEN kenniswinst leidt.

3. Beschrijvend deel

3.1. Administratieve gegevens / technische fiche

Projectcode	2019I363
Locatie	Oost-Vlaanderen, Gent, Zwijnaarde, Zwijntjesbos
Kadaster/Afdeling/Sectie/ Percelen	Afdeling 24, Sectie C, nrs 603e, 553t, 559f2, 602b, 560, 560/2a, 579a, 573d, 561a, 573c, 575z, 574y2, 574d3, 574s, 574t, 574p2, 574v, 576, 577, 578a, 726a, 726/2v2, 979b, 726/2s2, 727d en 728a
Kadasterplan	Zie figuur 2
Topografische kaart	Zie figuur 4
Bounding Box	(103414;187501), (103957;187501), (103414;186894), (103957;186894)
Onderdeel Archeologische zone	nee
Onderdeel GGA	nee
Grootte percelen:	149.165 m ²
Grootte projectgebied	149.165 m ²
Reden van de ingreep:	Inrichting Zwijntjesbos, deel Groenpool Parkbos
Betrokken actoren en specialisten	Peter Steurbaut (historisch kaartmateriaal)

3.2. Juridische context

Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande vraag tot omgevingsvergunning, van een publiekrechtelijke aanvrager, voor werken BUITEN de Gentse vastgestelde archeologische zone. Volgens het gewestplan 'Gentse en Kanaalzone' ligt het project in industriegebied. Het betreft hier dus een zone waarbij de totale oppervlakte van de percelen 3000 m² of meer beslaat en de ingreep minimaal 1000 m².

De oppervlakte van het totale plangebied in kwestie bedraagt 149.165 m² m².

De voorziene ingreep beslaat ca 10.000 m², vandaar is men verplicht een archeologienota waarvan akte is genomen, toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

3.3. Onderzoekskader

Aanleiding van dit bureauonderzoek vormt de geplande omgevingsvergunning voor de inrichting van het Zwijntjesbos, deel van de Groenpool Parkbos.

Met dit bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een archeologienota waarvan akte is genomen en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid. Finaal formuleert het archeologische vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Het projectgebied wordt gekenmerkt door zijn ligging ten 7 km ten zuiden van Gent in voormalig landbouwgebied.

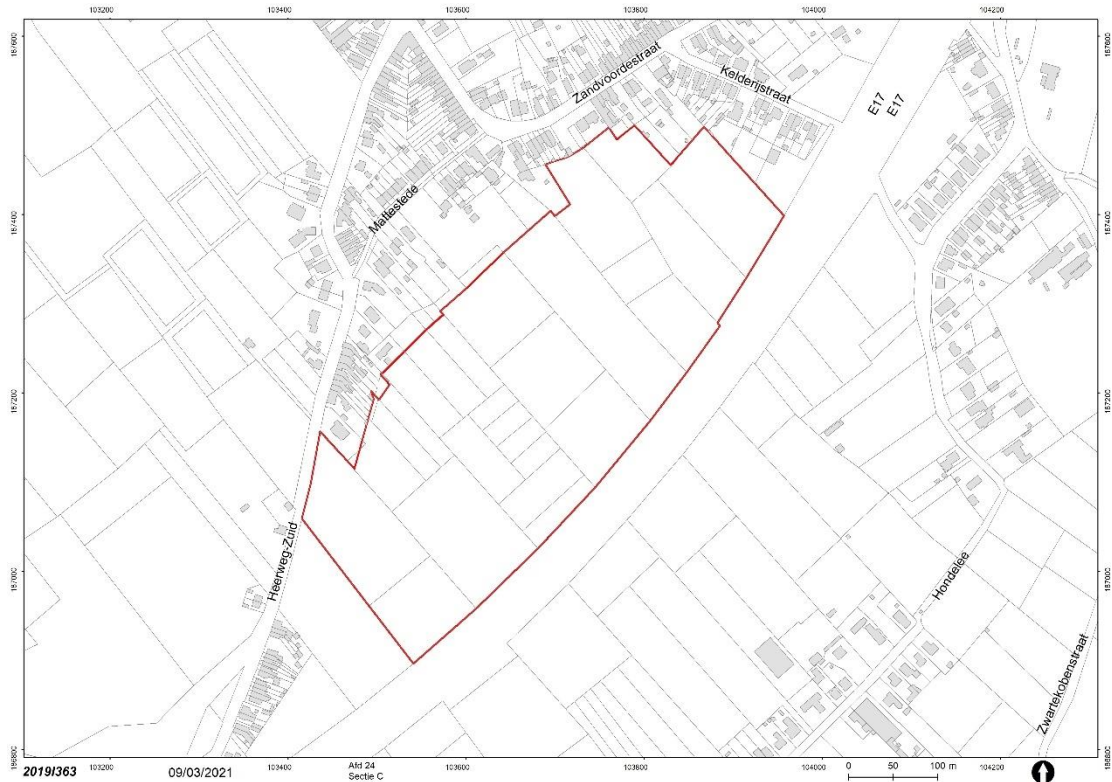
3.4. Ruimtelijke situering

De projectzone Zwijntjesbos (Zwijnaarde; tussen E17, Heerweg-Zuid, Mattestede, Zandvoordestraat en Kelderijstraat) (Afdeling 24, Sectie C, nrs 603e, 553t, 559f2, 602b, 560, 560/2a, 579a, 573d, 561a, 573c, 575z, 574y2, 574d3, 574s, 574t, 574p2, 574v, 576, 577, 578a, 726a, 726/2v2, 979b, 726/2s2, 727d en 728a) situeert zich 7 km ten zuiden van het historische centrum van Gent op de linker Scheldeoever, aan de zuidostrand van de brede zandige rug tussen Schelde en Leie. Het project ligt in voormalig landbouwgebied.

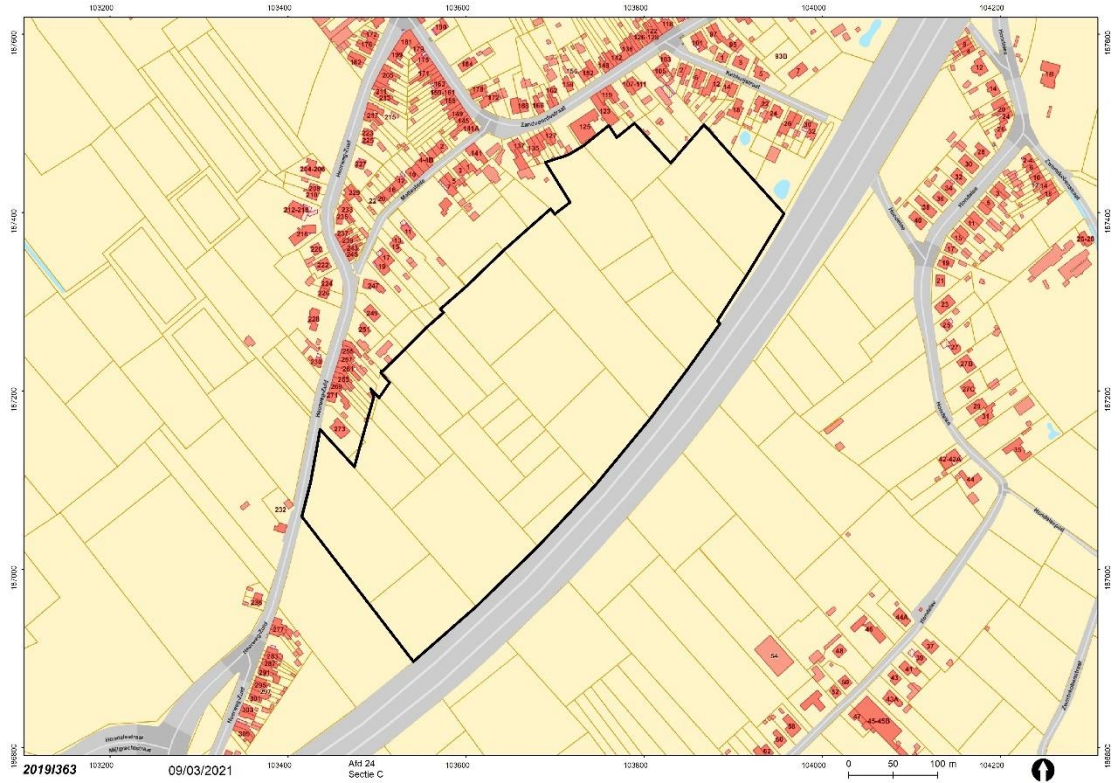
De totale projectoppervlakte waarop de omgevingsvergunning van toepassing is, bedraagt 149.165 m² m² en is volgens het gewestplan 'Gentse en Kanaalzone' gelegen in 'landbouwgebied'.

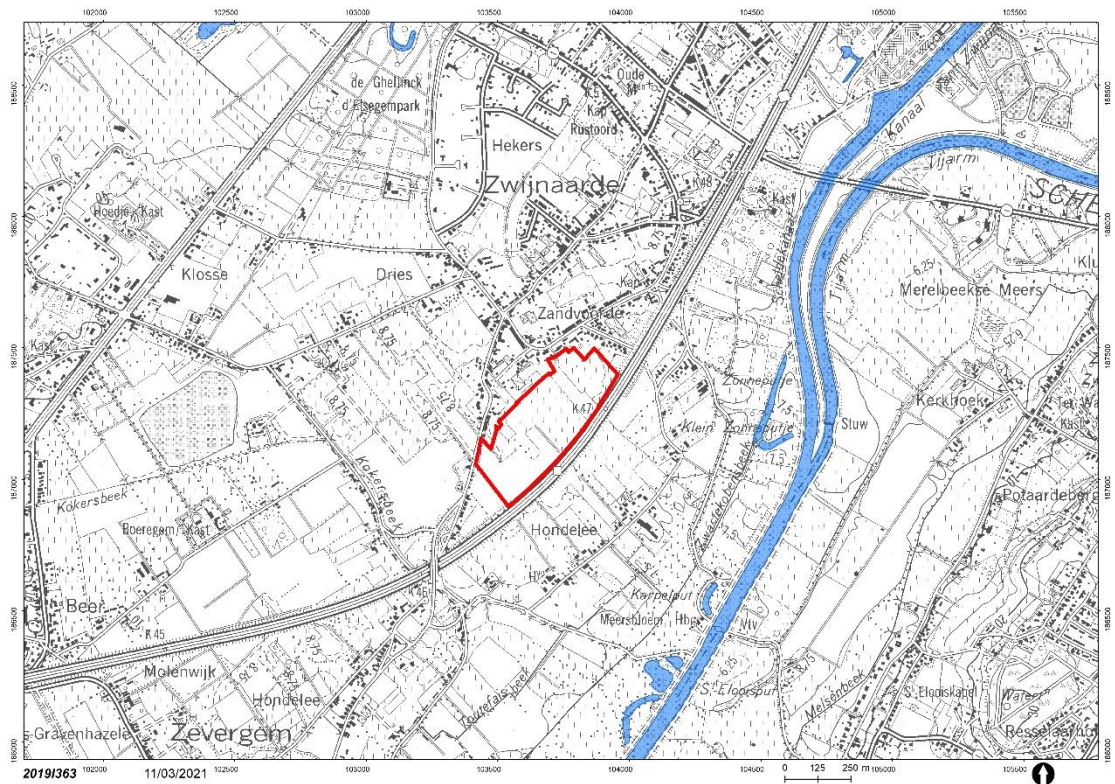
Figuur 1: Situering projectzone op de orthofoto van 2017 (Eurosense Belfotop & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Figuur 2: Situering projectgebied op het hedendaags kadaster (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Figuur 3: Situering projectgebied op de GRB basiskaart (AGIV GRB Basiskaart & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Figuur 4: Situering projectgebied op de Topografische kaart 1981 (NGI en AGIV)

3.5. Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

De inrichting van het Speelbos Zwijnaarde “Zwijntjesbos” behelst:

- spontane verbossing, bosaanplant (geboortebossen), beiden lopende processen
- ophoging hoofdpad met 30 cm, daarvoor wordt een 3,5 m brede zone aan elke zijde van het pad (ca. 0,9 km) 15 cm afgegraven (totaal grondverzet afgraven/ophogen ca. 9450 m²)
- Plaatsing van infoborden (1 infowall en 1 infosmall), fundering ca. 80 cm onder maaiveld)
- 2 fietsenstallingen (type nietjes)
- 6 zitbanken en 3 picknicktafels met banken, fundering ca. 50 cm onder maaiveld
- aan ingang Heerweg-Zuid en Kelderijweg houten omheining en slagboom
- monument geboortebos
- Spelinfrastructuur;
 - speelzone voor 0-6 jaar (ca. 400 m²), puntsgewijs worden een 20-tal palen geplaatst, per paal een put van 80 x 80 x 80 cm
 - speelzone voor 6-12 jaar (ca. 350 m²), er wordt een valdempende ondergrond van boomschors voorzien. Hiervoor wordt de kofferdiepte van 20 cm uitgegraven en wordt 20 cm in opbouw geplaatst. De aarde van de afgraving wordt gebruikt om een kleine aarden wal rondom de speelzone te plaatsen. In deze speelzone worden puntsgewijs een 20-tal palen geplaatst. Per paal wordt een put gegraven variërend van 100 x 100 x 150 cm (lxbxh) tot 50 x 50 x 50 cm (lxbxh).
 - 6 spelprikkelzones. Deze kleine spelprikkelzones vormen een onderdeel van het speeln netwerk en zullen kleinschalig worden ingevuld d.m.v. een wilgenhut of eenvoudige houten constructie met maximaal 4 palen per spelprikkel en een gemiddelde put grootte van 60 x 60 cm (lxbxh)

Dit maakt dat opgeteld verspreid over een 80-tal punten in totaal maximaal een 70-tal m² een ingreep kent die dieper gaat dan 20 cm (dit is minder dan de dikte van de ploeglaag van de oude maïsakkers).

SPEELBOS ZWIJNAARDE
aanduiding grondverzet en infrastructuur

Legende

- bestaande hoogtepeilen
- nieuwe hoogtepeilen
- het hoofdpad wordt +30cm aangehoogd met aarde bovenop het bestaande maaiveld (er is geen fundering of verhardingsmateriaal voorzien). De aarde voor de aanhoging is afkomstig van een 3.5 meter brede zone aan beide zijden van het pad. Daar wordt ongeveer 15 cm aarde afgenomen. (zie doorsnede)
- aanduiding meubilair**
- infowall
- infosmall
- picknicktafel met banken
- zitbanken
- nietjes voor fietsen
- houten post and rail omheining + houten slagboom
- monument geboortebos (nog nader te bepalen in het kader van een ontwerpdracht). Zal een uitwerking worden naar analogie met de geboortemonumenten in de Gentbrugse meersen.

3.6. Archeologisch potentieel

3.6.1. Methode en onderzoeksvragen

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

Hierbij werden een aantal onderzoeksvragen opgesteld betreffende de projectlocatie:

- > Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- > Welke gebruiksevolutie kende het terrein en wat was de impact ervan op eventuele archeologische sites?
- > Wat is de impact van de geplande werken?
- > Is het nodig andere vormen van vooronderzoek in te schakelen om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden?

3.6.2. Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Het projectgebied Speelbos Zwijnaarde “Zwijntjesbos” wordt gekenmerkt door zijn ligging op de zuidoostelijke rand van de zandige rug tussen Schelde en Leievallei en was tot voor kort in gebruik als akkerland. Hierdoor heeft het bureauonderzoek zich toegespitst op de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen. Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie.

Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.

- > Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- > Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- > Bodemkaart
- > Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- > Hydrografische kaart van Vlaanderen
- > Bodemerosiekaart
- > Bodemgebruikskaart

3.6.3. Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd evenals diverse wetenschappelijke literatuur; bestaande uit voornamelijk door Stadsarcheologie Gent opgebouwde en bestudeerde archeologische ensembles en bewaard in De Zwarte Doos. Dit werd aangevuld met het raadplegen van de Inventaris Onroerend Erfgoed (erfgoedobjecten), de Inventaris van de beschermde archeologische sites en de Inventaris van de beschermde monumenten, landschappen en stadsgezichten; evenals de Inventaris van de walsites (de door Stadsarcheologie Gent opgemaakte en bijgehouden inventaris van alle op cartografie voorkomende sites met walgracht op grondgebied Gent). **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

3.6.4. Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën waaronder ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Omdat het projectgebied zich situeert ter hoogte van een middeleeuws wegtracé in landbouwgebied werd er aandacht besteed aan het onderzoek van archieven en eventueel eerder uitgevoerd onderzoek naar de historische bebouwing of het landschapsgebruik. Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen in het assessmentrapport.**

- > Panorama op Gent, 1534
- > Kaart van Jacob van Deventer, midden 16de eeuw
- > Kaart van Braun en Hogenberg, 1572
- > Kaart van Horenbault, 1619
- > Kaart van Hondius, 1641
- > Kaart van Ferraris, 1771-1777
- > Kaart van G. Goethals, 1796
- > Atlas der Buurtwegen, 1843-1845
- > Primitief kadaster, ca. 1830
- > Popp Kadasterkaarten, 1842-1879
- > Kaart van P. en L. Gérard (1855)
- > Kaart van Gevaert en Van Impe (1878)
- > Plattegrond van Gent door Compijn & Soenen (1912)
- > Luchtfoto, 2018

3.6.5. Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken, kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kunnen verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten. Om een correcte inschatting hiervan te maken werd gebruik gemaakt van volgende bronnen:

- > Kadasterkaart
- > Topografische kaart (1981)
- > Orthogonale luchtfoto
- > Ontwerpplannen

Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.

3.7. Verantwoording nota met beperkte samenstelling met doorslaggevend aspect

Voor het project Speelbos Zwijnaarde “Zwijntjesbos” werd geopteerd om een archeologienota op te maken met een beperkte samenstelling. Deze beslissing werd genomen na een duidelijk afwegen van de mogelijke erfgoedwaarde. Alle gegevens werden ruimtelijk en inhoudelijk met elkaar geconfronteerd en ook in relatie tot de geplande werken afgewogen. Het resultaat hiervan is de keuze voor een archeologienota met beperkte samenstelling.

De drie vooropgestelde criteria werden duidelijk afgewogen:

4. er is met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig
5. de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, hebben met hoge waarschijnlijkheid geen impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed
6. een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie zal met hoge waarschijnlijkheid niet leiden tot kenniswinst.

Na afweging van alle gekende gegevens zoals onderzocht onder het punt 3.6 Archeologisch potentieel, kunnen we argumenteren dat de volgende vooropgestelde criteria aangehaald kunnen worden.

- > Geen impact:

Het is duidelijk dat de voorgestelde ingrepen GEEN noemenswaardige impact zullen hebben op het eventueel aanwezige archeologisch bodempatrimonium.

- > Geen kenniswinst:

Het is duidelijk dat een archeologisch onderzoek - gekoppeld aan de gegevens verzameld uit de bodemkundige data, het historisch kaartmateriaal en de gekende sites via inventarissen - voorafgaand aan de ingreep met hoge waarschijnlijkheid tot GEEN kenniswinst leidt.

3.8. Datering en interpretatie van onderzochte gebied

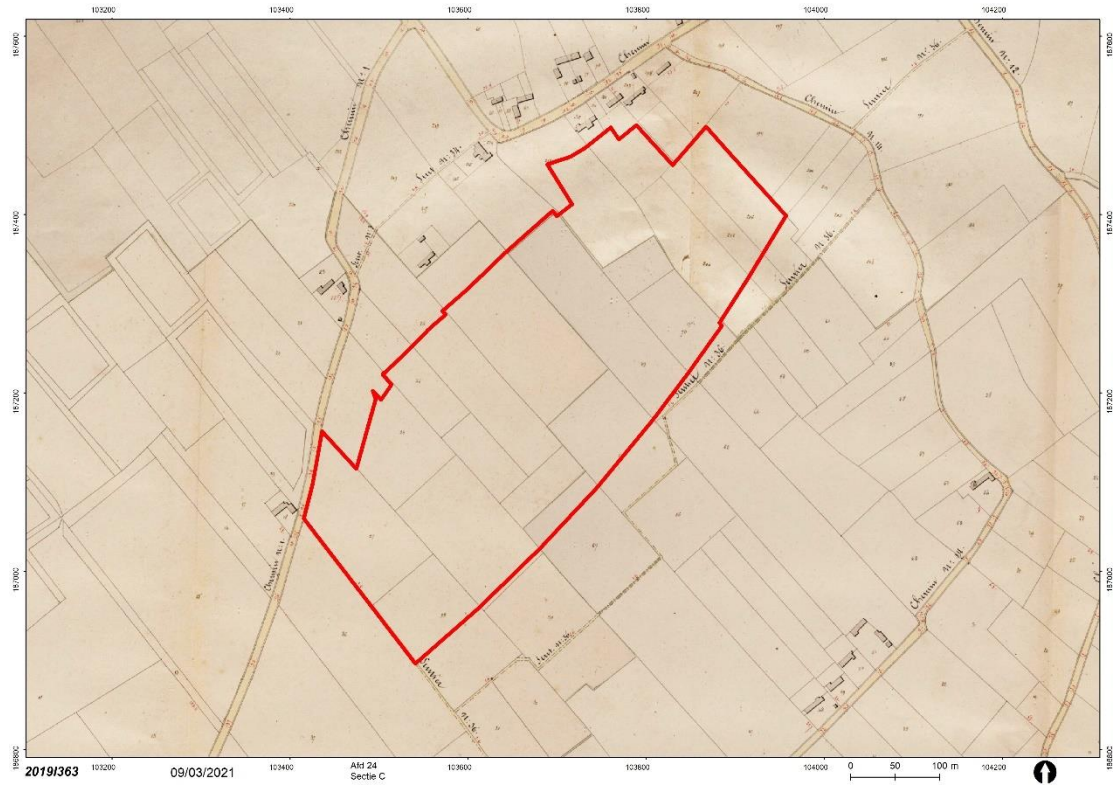
Het projectgebied bevindt zich op de linker Scheldeoever, op de zuidostrand van de zandige rug tussen Schelde en Leievallei. Deze zandige rug (met ook wel beekvalleien waaronder de meer noordoostelijk gelegen Rosdamvallei) kenmerkt zich op de Ferrariskaart (1775) als akkerland met houtwallen, kasteeldomeinen en de bosontginning Scheldevelde. De projectzone zelf bestaat uit historische landbouwakkers, gelegen tussen de E17, de lintbebouwing langsheen Heerweg-Zuid en

de zuidelijke uitloper van de dorpskern van Zwijnaarde. De gronden liggen tussen de 9 en de 10 m T.A.W. en waren tot voor enkele jaren grotendeels in gebruik als maïsackers. In het kader van de realisatie van de Groenpool Parkbos werden de laatste jaren de gronden niet meer bewerkt, waardoor er verruiging en spontane verbossing optreedt.

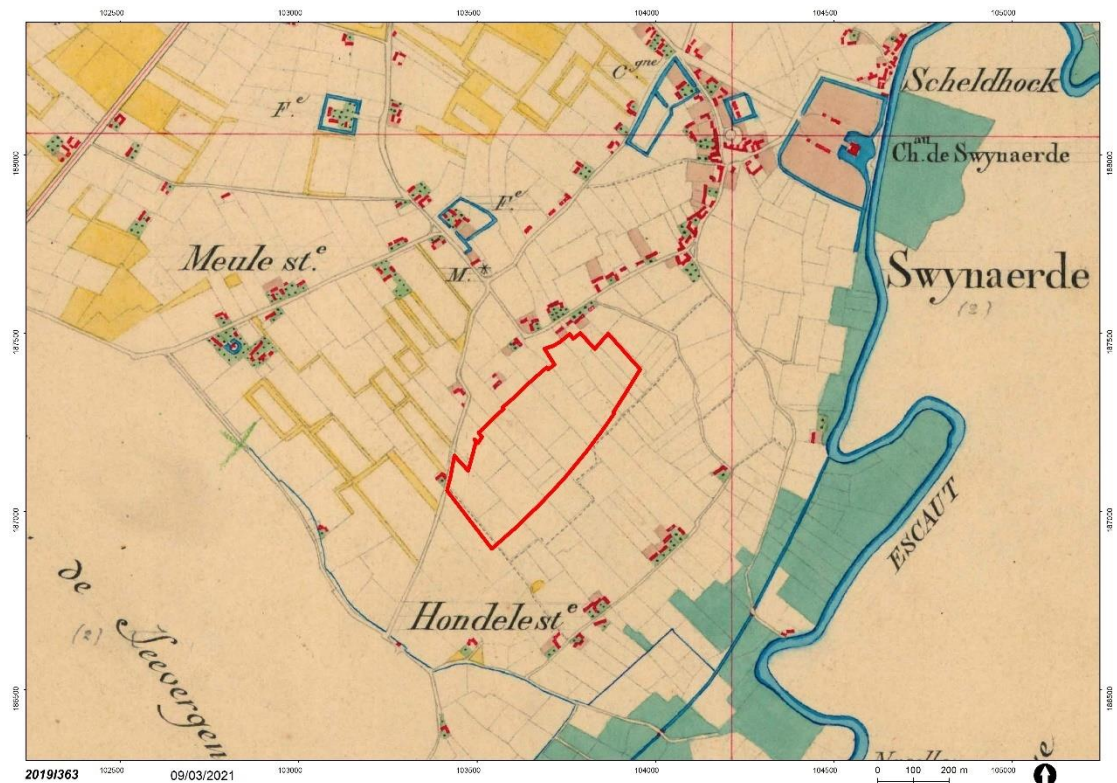
Bij luchtfotografische prospectie in de jaren 1980-1990 werd vastgesteld dat zich in het gebied circulaire grachtstructuren bevinden. Controleboringen bevestigen de aanwezigheid van bronstijdgrafcirkels.

Figuur 5: Detail uit de Kaart van Ferraris (1771-1778), Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik, met aanduiding van de zone (Koninklijke Bibliotheek van België)

Figuur 6: Het projectgebied geprojecteerd op de Atlas der Buurtwegen (1840) (Provincie Oost-Vlaanderen)

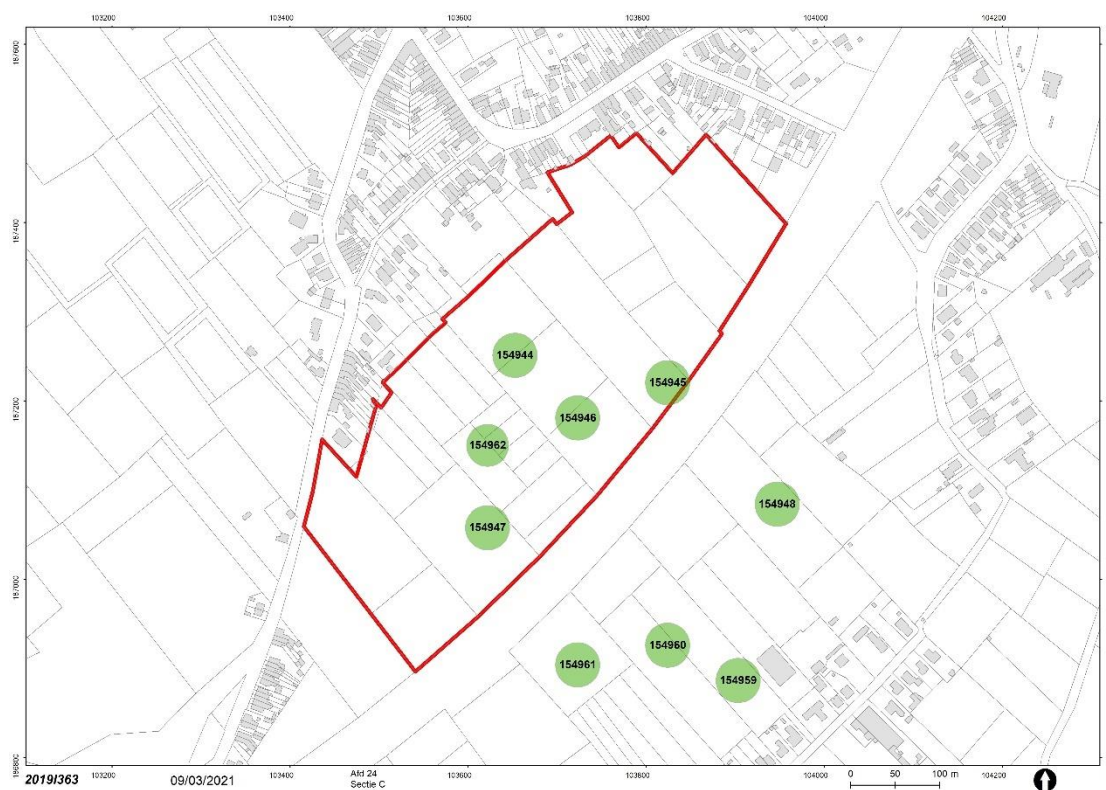
Figuur 7: Gereduceerde kadastralplannen, Swynaerde, Dépôt de la Guerre et de la Topographie, 1853

Op de CAI zijn de nabijgelegen items een cluster van circulaire grafstructuren die vanuit de lucht gedetecteerd werden:

- CAI154944, 154946, 154945, 154962 en 154947 liggen in de projectzone.
- CAI154948, 154961, 154960 en 154959, liggen ten zuidoosten van de E17.

Dit zijn de circulaire structuren 480, 481, 482, 490, 483 en 485, 488, 487, 489 uit de inventaris van cirkelvormige structuren (Bourgeois, J. e.a., 1999)

Cirkel 485, CAI154948 werd met boringen bevestigd.

Figuur 8: De op de CAI aangeduide archeologische relikten (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Figuur 9: De Google Earth foto van 14-09-2019 laat in de verruiging twee van de bronstijd-cirkels zien; CAI154944 en CAI154946

3.9. Gemotiveerde verwachting

De projectzone Zwijntjesbos (Zwijnaarde; tussen E17, Heerweg-Zuid, Mattestede, Zandvoordestraat en Kelderijstraat) situeert zich 7 km ten zuiden van het historische centrum van Gent op de linker Scheldeoever, aan de zuidostrand van de brede zandige rug tussen Schelde en Leie. Op het historisch kaartmateriaal wordt dit gebied als akkerland weergegeven.

Door luchtfotografische prospectie is deze zone gekend als een gebied met meerdere circulaire grafmonumenten uit de bronstijd. Binnen het projectgebied alleen al werden er 5 luchtfotografisch gedocumenteerd. De kans is groot dat ook hier zoals op het site 'Hogeweg' en elders in zandig Vlaanderen de bodem een interessant meertijdensite herbergt.

Voor deze zone zijn er dus gekende archeologische sites voorhanden. De hele zone kent een topografisch interessante ligging op de zuidoostelijke flank van de zandige rug tussen Leie en Scheldevallei, met 'uitzicht' op deze laatste.

Vanwege het gekende archeologisch potentieel werden de eerste plannen met grote afgravingen voor brede grachten, grotere poelen en plas- en draszones en anderzijds speelheuvels na overleg gewijzigd. De ingrepen zijn nu minimaal met respect voor het archeologisch potentieel.

Algemeen kan gesteld worden dat door de nu voorliggende plannen er bijna geen verstoringen plaatsvinden en dat archeologisch onderzoek van de verspreide puntsgewijze minimale ingrepen geen essentiële kenniswinst zou opleveren.

3.10. Gemotiveerd advies voor maatregelen

Het project bestaat uit de inrichting van het Zwijntjesbos, deel van de Groenpool Parkbos. De voorziene ingrepen omvatten de aanleg van een verhoogd pad, picknicktafels, banken, infoborden en zones met speeltuigen. De totaliteit van het projectgebied bedraagt 149.165 m² en de ingrepen ca. 10000 m² (ophoging wegtracé, speelzone 2 en de puntverstoringen voor de palen en meubilair), waarvan slechts ca. 70 m² een ingreep van meer dan 20 cm zal zijn. Dit maakt dat er bijna geen verstoring van het archeologisch bodempatrimonium zal plaatsvinden.

Geweten is dat de projectzone een rijk archeologisch potentieel herbergt met in elk geval meerdere circulaire structuren uit de bronstijd. Na overleg met de de archeologen van Stad Gent werd van de oorspronkelijke verregaande landschapsingrepen afgezien en de inrichting tot een minimum beperkt.

De geplande ingrepen op grotere oppervlakten zijn nu van die aard dat ze maximaal 20 cm diep gaan en enkel de bovenzone van de ploeglaag beroeren. Wel zullen op enkele plekken zeer puntsgewijs kleine diepere ingrepen plaatsvinden om parkmeubilair en enkele spelvoorzieningen te verankeren.

Zowel uit de bodemkundige data, het historisch kaartmateriaal en de gekende sites via inventarissen kan geconcludeerd worden dat de kans tot het aansnijden van archeologisch potentieel zeker mogelijk is. Maar de verstoringen zijn telkens puntsgewijs en verspreid. Het beeld zou erg versnipperd zijn en geen fundamentele kennis toevoegen. Dit maakt dat de vooropgestelde ingrepen, indien voorafgegaan door een archeologisch onderzoek, hoogstwaarschijnlijk geen kenniswinst zouden opleveren.

Hierdoor is voldaan aan twee van de mogelijke doorslaggevende aspecten die het mogelijk maken om een nota met beperkte samenstelling op te stellen waarbij geen verdere maatregelen nodig zijn.

4. Relevante bibliografie

BOURGEOIS, J. e.a., *Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen. III. Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks, nr. 7*, Gent, 1999

CHARLES, L., LALEMAN, M.C., LIEVOIS, D. & STEURBAUT, P., *Van walsites en speelhoven. Het Vrije van Gent bij Jacques Horenbault (1619)*, Gent, 2008.

GELAUDE, F., *Gent. Rivierduinen en dekzandruggen, (Erfgoedmemo, nr. 44)*, Gent, 2010.

www.inventaris.onroerendergoed.be

www.onroerenderfgoed.be

www.dov.vlaanderen.be

<http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/>

5. Thesaurus

Archeologie: Het bestuderen van overblijfselen en voorwerpen of een ander spoor van menselijk bestaan in het verleden, alsook de bestaansomgeving van de mens, waarvan het behoud en de bestudering bijdragen tot het reconstrueren van de bestaansgeschiedenis van de mensheid en haar relatie tot de natuurlijke omgeving en ten aanzien waarvan opgravingen, ontdekkingen en andere methoden van onderzoek betreffende de mensheid en haar omgeving betekenisvolle bronnen van informatie zijn.

Archeologienota: Document, opgemaakt op basis van een archeologisch vooronderzoek, met administratieve gegevens, een verslag over de resultaten van het onderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen.

Archeologisch onderzoek: Het gebruik van technieken en methoden waarmee archeologische sites, archeologische zones of delen ervan worden opgespoord en onderzocht met inbegrip van archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen.

Bodem: Het bovenste deel van de aardkorst waarin planten kunnen wortelen, samengesteld uit minerale deeltjes en organisch materiaal, inclusief levende organismen. Een bodem ontstaat uit de verweringsproducten van lokale gesteenten of uit afgezette, losse sedimenten.

Bodemstructuur: aggregatietoestand van organische en minerale deeltjes in een sediment tot grotere aggregaten, bepaald door de soort en intensiteit van de onderlinge verbindingen.

Bureauonderzoek: Bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte bouwkundige of archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, omvattende de aan- of afwezigheid, de aard en de omvang, de datering, gaafheid en conservering en de relatieve kwaliteit ervan.

Centrale Archeologische Inventaris: Databank die archeologische vondstlocaties en indicatoren daartoe in het Vlaams Gewest in kaart brengt en de beschikbare informatie bundelt (afkorting: CAI).

Historische studie: Historische studie is de studie van historische bronnen, zoals documenten en historisch kaartmateriaal. Bepaalde relictten kunnen in historische bronnen reeds vermeld zijn en op oude kaarten weergegeven zijn. Dit geeft interessante bijkomende informatie omtrent de vondsten en de bewaringstoestand in die periode.

Stadsomwallingen: Een stadsomwalling is het geheel van verdedigingswerken rondom een stad, nl. grachten, wallen, muren, torens, enz..., bedoeld om de stad te beschermen tegen invallen van buitenaf. Tijdens de eerste stadsontwikkelingen bestonden deze stadsomwallingen uit aarden wallen, later werden deze wallen vervangen door stenen muren.

Stadspoorten: Een stadspoort is een versterkte bouwconstructie in een stadsmuur die toegang geeft tot de stad.

Wallen (morfologische elementen): Een wal (morfologisch element) is een aarden ophoging die (eventueel met begeleidende gracht) de omsluiting vormt van een structuur en verder niet functioneel te duiden is.